

Η λύση βρίσκεται στη γειτονιά

Του Μιχάλη Γουδή

Όπως σε όλα τα μεγάλα λιμάνια, οι αντιθέσεις από γειτονιά σε γειτονιά του Ρότερνταμ είναι χαρακτηριστικές. Γύρω από το μεγαλύτερο λιμάνι της υψώνονται ουρανοξύστες και απλώνεται πεδίο δόξης λαμπρό για τους αρχιτέκτονες, ώστε να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους σε ό,τι πιο πρωτοποριακό έχουν στο συρτάρι με τα σχέδιά τους. 180.000 θέσεις εργασίας συνδεδεμένες με τις δραστηριότητες του λιμανιού, μία εξίσου μεγάλη διεθνής κοινότητα και μία πύλη στην Ευρώπη και τον υπόλοιπο κόσμο με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε πολιτιστικό και οικονομικό επίπεδο. Μόλις όμως διασχίσει κανείς τη φημισμένη Γέφυρα του Εράσμου- την οποία οι ντόπιοι αποκαλούν “ο κύκνος” λόγω του σχήματός της- και αφού αφήσει τους ουρανοξύστες πίσω του, βρίσκεται στο Afrikaanderwijk. Εδώ τον πρώτο λόγο έχει η κοινωνική καινοτομία.

Η γειτονιά οφείλει το όνομά της στους πολέμους των Μπόερς στη Νότια Αφρική στα τέλη του 19ου αιώνα μεταξύ των Άγγλων και των Ολλανδών αποίκων. Από το 1900 καταγράφεται μαζική μετανάστευση προς το Ρότερνταμ και το Afrikaanderwijk αρχίζει ήδη από τότε να αποκτά τον πολυπολιτισμικό του χαρακτήρα, λαμβάνοντας εξαρχής την “ταμπέλα” της εργατικής, αν όχι υποβαθμισμένης συνοικίας.

Κατά την επίσκεψή μας* στο δημοτικό σχολείο της περιοχής, η δασκάλα μας ενημέρωσε πως από τα 250 παιδιά μόνο το 1 έχει δύο Ολλανδούς γονείς! 1 στα 4 έχει καταγωγή από το Μαρόκο, το 20% από την Τουρκία, 8% από το Σουρινάμ, ενώ συνολικά 34 φυλές αναμειγνύονται στις αίθουσες. Έτσι, το σχολείο που στεγάζεται μόλις 500 μέτρα μακριά από ένα επιβλητικό τζαμί και λιγότερο από 1 χιλιόμετρο μακριά από το ποδοσφαιρικό στάδιο της Φέγενορντ παίζει κομβικό ρόλο στην ένταξη τόσο των μαθητών στην ολλανδική κοινωνία.

Είναι χαρακτηριστικό πως η λεγόμενη “Ομάδα Κοινότητας”, αποτελούμενη από εθελοντές και από εκπροσώπους τοπικών φορέων, φροντίζει για ενισχυτικά μαθήματα γλώσσας, παρέχει βοήθεια σε εξωσχολικές, αθλητικές και άλλες, δραστηριότητες τόσο για τα παιδιά όσο και για τους γονείς τους, οι οποίοι πολλές φορές λαμβάνουν ακόμη και... homework. Παράλληλα, χάρη σε συνεργασίες με ιδρύματα όπως αυτό του σπουδαίου, Γιόχαν Κρόιφ βελτιώνει τις εγκαταστάσεις στον περιβάλλοντα χώρο του σχολείου.

Ο δήμος αντιλαμβανόμενος ότι η λάμψη του λιμανιού δε φτάνει μέχρι το Afrikaanderwijk έχει συμπεριλάβει την περιοχή στο μεγάλο πρόγραμμα Rotterdam South που έχει ως στόχο την ανάπτυξη του νότιου κομματιού της πόλης. Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, η προσέλκυση επενδύσεων στον τομέα της οικονομικά προσιτής (affordable) κατοικίας και η δημιουργία υποδομών αποτελούν τους βασικούς άξονες του σχεδίου. Προς το παρόν, οι ιδέες βρίσκονται στο χαρτί, μια και το ενδιαφέρον των επενδυτών, παρά τους ευνοϊκούς όρους παραμένει χαμηλό.

Μπορεί η βοήθεια από τις αρχές να παρέχεται με το σταγονόμετρο, όμως οι πολίτες του Afrikaanderwijk δεν αποδέχονται παθητικά τη μοίρα τους. Εδώ και πέντε περίπου χρόνια

ένας συνεταιρισμός γειτονιάς έχει φροντίσει για τη στήριξη της περιοχής. Οι ίδιοι οι κάτοικοι δημιούργησαν τη συγκεκριμένη δομή, η οποία γέννησε περισσότερες από 100 θέσεις εργασίας. Η αρχή έγινε με τη συνεταιριστική κουζίνα, όπου άνδρες και γυναίκες με ταλέντο στη μαγειρική ένωσαν τα πολυεθνικά βιβλία συνταγών τους, έστησαν μία επιχείρηση που παρέχει μαθήματα μαγειρικής, υπηρεσίες catering, τροφοδοσίας κ.α. Όλα τα προϊόντα προέρχονται από καταστήματα του Afrikaanderwijk, ενισχύοντας έτσι την τοπική οικονομία που άρχισε σταδιακά να κινείται σε (πιο) επαγγελματικό πλαίσιο.

Η κουζίνα στεγάζεται σε μία ανακαινισμένη αποθήκη που δεν έχει να ζηλέψει τίποτα από ένα μοντέρνο εστιατόριο. Δοκιμάζοντας τη σούπα με τις φακές που μας σέρβιρε, αρχίζουμε να συζητάμε με την Αϊσα που ηγείται της προσπάθειας: “Στην ουσία, δημιουργήσαμε ένα δίκτυο ανθρώπων με διάφορα ταλέντα. Για εμάς ήταν μεγάλη επιτυχία, αν σκεφτεί κανείς ότι χρειάστηκε χρηματοδότηση μόνο για τα δύο πρώτα χρόνια. Στη συνέχεια τα έσοδα υπερκαλύπτουν τα έξοδα. Παράλληλα, καταφέραμε να πείσουμε την εταιρία παροχής κοινωνικής στέγης, Vestia, να μας νοικιάσει αυτό το χώρο, με ελεγχόμενο ενοίκιο, σε επίπεδα πολύ χαμηλότερα από της αγοράς”. Μάλιστα, η Vestia είχε απορρίψει μία ιδιαίτερα συμφέρουσα πρόταση αγοράς του συγκεκριμένου χώρου από μία ολλανδική εταιρία.

Λίγο αργότερα στο τραπέζι κάθεται και ο δήμαρχος του Ρότερνταμ, ο οποίος εξηγεί πώς από το Afrikaanderwijk ξεκίνησε ένα πρωτοποριακό μοντέλο επικοινωνίας με τους πολίτες. Ο Ahmed Aboutaleb, γεννημένος και ο ίδιος στο Μαρόκο, λέει: “Δύο φορές το μήνα συναντιόμαστε με 200 πολίτες σε διαφορετικές γειτονιές και ακούμε τα προβλήματα και τις σκέψεις τους. Οι αρμόδιοι αντιδήμαρχοι και οι εκπρόσωποι των δημοτικών υπηρεσιών είναι υποχρεωμένοι να κρατούν σημειώσεις και εντός 6 ημερών να απαντούν στους πολίτες τι έγινε ή τι πρόκειται να γίνει με το θέμα τους”.

Στην Ελλάδα;

Θα μπορούσε να ευδοκιμήσει ένα μοντέλο αντίστοιχο με αυτό του συνεταιρισμού γειτονιάς στην Ελλάδα; Το νομικό πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία αποδεικνύεται μάλλον πολύπλοκο, ασυνεχές και ευμετάβλητο, με αποτέλεσμα εν τέλει να μην ενθαρρύνει τη σύσταση Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.).

Ο “Οδηγός Δημιουργίας Κοινωνικών Επιχειρήσεων” της Σοφίας Αδάμ που εκδόθηκε το 2014 από το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ αποτελεί την πληρέστερη καταγραφή δεδομένων για το συγκεκριμένο τομέα και παράλληλα προσφέρει βοήθεια βήμα βήμα προς τη σύσταση μίας Κοιν.Σ.Επ.

Δείτε τον οδηγό εδώ

* Η επίσκεψη διοργανώθηκε από την Ολλανδική Ένωση Κοινωνικής Στέγης, Aedes.

Πηγή: <http://parallaximag.gr/parallax-view/lisi-vriskete-sti-gitionia/>